

LUONNONMUKAISEN MAATALOUSTUOTANNON VALVONTA 2024

Tämä kirje sisältää ohjeita ja tietoja ajankohtaisista luonnonmukaisen maataloustuotannon valvontaan liittyvistä asioista.

YLEISTÄ LUOMUTUOTANNON VALVONNASTA

1. Luomutarkastukset vuonna 2024
2. Valmistautuminen luomutarkastukseen
3. Näytteenotto luomutiloilla
4. Uudet luomutuotanto-ohjeet
5. ELY-keskusten ja Ruokaviraston luomuvalvonta-asiantuntijoiden yhteystietoja

AJANKOHTAISTA LUOMUKASVINTUOTANNON VALVONNASTA

1. Muutoksia ja täydennyksiä luomukasvintuotannon ehtoihin
2. Luomulisäysaineistorekisteri, kansallinen luettelo ja luvat käyttää tavanomaista lisäysaineistoa vuonna 2024
3. Luettelot luomutuotantoon soveltuvista tuotantopanoksista internetissä
4. Malliasiakirjoja ja lomakkeita

AJANKOHTAISTA LUOMUELÄINTUOTANNON VALVONNASTA

1. EU:n uusi luomuasetus, tutustu tuotantoehtoihin
2. Lintuinfluenssa ja siipikarjan ulkoilu
3. Eläinten myynti ja osto
4. Luomueläinten ruokintaan uusia vaihtoehtoja
5. Tuoteselosteet talteen tarkastusta varten

YLEISTÄ LUOMUTUOTANNON VALVONNASTA VUONNA 2024

1. Luomutarkastukset vuonna 2024

Luomutarkastuksia maataloilla tehdään koko kalenterivuoden ajan ja osa tarkastuksista tehdään kasvukauden ulkopuolella. Vuosittaisten tarkastusten lisäksi osalle toimijoista, vähintään 10 %, tehdään ylimääräisiä tarkastuksia. Ilman ennakoilmoitusta tehtäviä tarkastuksia tehdään kaikista valvontatoimista (vuosittaiset tarkastukset, ylimääräiset tarkastukset ja luomu näytteenotto) vähintään 10 prosenttia.

Jäljitettävyyden ja taseiden tarkastukset

Uuden EU-asetuksen mukaan jokaisen paikan päällä tehtävien tarkastusten on sisällettävä kirjanpitoasiakirjojen tarkastuksena tehtävät jäljitettävyyden tarkastus ja massatase tarkastus. Jäljitettävyyden tarkastuksessa on tarkoitus selvittää, ovatko toimijan tuottamat tai vastaanottamat tuotteet tuotantoehtojen mukaisia. Massatase tarkastuksessa määritetään tuotteiden panoksen (raaka-aineiden) ja tuotoksen eli lopputuotteiden tase. Tarkastaja valitsee yhden tuotteen tai raaka-aineen, jonka taseen hän käy läpi tarkastuksella tietyllä aikavälillä. Alkutuotannossa massatase tarkastusten huomio on raaka-aineiden taseissa (varastotaseissa), kun tilalla ei ole tuotteiden valmistusta (lopputuotteiden tase).

2. Valmistautuminen luomutarkastukseen

Asiakirjat luomutarkastusta varten

Varmista ennen luomutarkastusta, että tarvittavat asiakirjat ovat päivitettyt ja saatavilla. Varmista myös, että ne verokirjanpidon tositteet, joilla on merkitystä luomutarkastusten kannalta, ovat saatavissa tarkastuksen yhteydessä:

- **Luomusuunnitelmat** (kasvintuotanto ja eläintuotanto):
 - Kasvintuotannon luomusuunnitelma. Katso myös kappale 4. Uudistettu luomusuunnitelmamalli
 - Huom! Erillisiä, paperisia peltolohkokarttoja ei tarvita niiltä osin, kun tiedot ovat saatavissa internetistä, esim. www.peltolohkot.fi.
 - Eläintuotannon osalta tulee varmistaa, että suunnitelma on yksityiskohtainen ja sisältää mm. mahdolliset poikkeusjärjestelyt.
- **Kopio tukihakemuksen kasvulohkolomakkeesta 102B tai tallennusilmoitus**
 - Tarkemmat ohjeet viljelijätukien hakuoppaasta: Ruokavirasto > Tuet > Maatalous > Hakuoppaat ja -ohjeet [Hakuoppaat ja -ohjeet - Ruokavirasto](#).
- **Varastokirjanpito taseineen**
 - Varmista, että käytössäsi on varastokirjanpidon mallilomake tai muu systemaattinen tapa varastokirjanpitoon ja taseiden laskemiseen. Huomioi varastokirjanpidossa myös erot arvioitujen varastomäärien ja tilitysten välillä sekä mahdolliset hävikit.
- **Kasvulohkokohtaiset muistiinpanot**
- **Ajantasaiset eläinluettelot**
- **Tositteet tilalle saapuneista ja tilalta lähteneistä tuotantopanoksista ja tuotteista**, esim:
 - lisäysaineiston alkuperän osoittavat ostotositteet ja vakuustodistukset
 - tavarantoimittajan voimassa oleva luomusertifikaatti löytyy [Traces-järjestelmän hakupalvelusta](#), josta voit niitä tarkastaa, tulostaa ja tallentaa.
 - asiakirjat, joilla osoitetaan ostettujen ja vastaanotettujen tuotteiden täyttävän luomuehtojen vaatimukset (esim. saateasiakirjat, vaatimuksenmukaisuusvakuutukset ja viljapassit)
- **Mahdolliset selvitykset, sopimukset ja luvat**, kuten:
 - selvitys hankitun lannan laajaperäisyydestä (ei saa olla viittä vuotta vanhempi)
 - vuokra- ja alihankintasopimukset
 - luvat tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön ja muut toimijakohtaiset luvat
 - eläintuotannon luvat

Vuosikysymys 2024: Onko toimija tietoinen lainsäädäntömuutoksista ja uusista ohjeista? Onko toimija päivittänyt luomusuunnitelman uusien vaatimusten mukaiseksi?

ELY-keskukset ja Ruokaviraston selvittävät toimijoiden tietoisuutta muuttuneesta luomulainsäädännöstä. Luomutarkastaja arvioi tiedotuksen ja viestinnän onnistumista kolmella kysymyksellä:

1. Onko toimija huomannut, että omaa toimintaa tulisi muuttaa/korjata uuden lainsäädännön myötä?
2. Onko toimija löytänyt/saanut ohjeet viranomaiselta tai tarkastajalta mitä korjauksia toimintaan tulee tehdä?
3. Onko toimija päivittänyt luomusuunnitelman uusien vaatimusten mukaiseksi?

Vuosikysymykset auttavat osaltaan tunnistamaan, miten viranomainen on onnistunut tiedottamisessa.

Tarkastuskertomuksen allekirjoittaminen sähköistä tarkastuslomaketta käytettäessä

Suurin osa luomukasvintuotannon tarkastuskertomuksista tehdään sähköisellä lomakkeella (Luova). Kun luomutarkastus on tehty Luovalla, saat tarkastuksesta kuittauspyynnön sähköpostiisi. Tämän sähköpostin linkistä tehty kuittaus korvaa paperisen tarkastuslomakkeen allekirjoituksen. Sähköpostiin lähetetty kuittauspyyntö-linkki tarkastuksesta on voimassa vain lähetyksivuorokauden klo 24.00 asti, joten muistathan kuitata ajoissa sähköpostiisi tulleen kuittauspyyntö sähköpostin. Tarkastuksen yhteenveto on kuittauspyyntö sähköpostin liitteenä pdf:nä.

Luomuvalvonnan maksut vuonna 2024

Vähäriskisen toimijan valvonnan perusmaksu vuonna 2024 on 185 euroa. Vähäriskisiä toimijoilla tarkoitetaan luomutiloja, joilla on peltoviljelyä alle 120 ha tai ns. perusmallin mukaisia luomukeruualueita. Jos tilalla on kasvihuoneita tai peltoviljelyn lisäksi muita tuotantosuuntia (esimerkiksi luomueläintuotantoa), peritään toimijalta valvonnan perusmaksu (340 euroa). Lisäksi luomutilojen tarkastuksista peritään tuntihinta 152 euroa/tunti jokaiselta alkavalta puolelta tunnilta.

Luonnonmukaisen tuotannon valvonnasta perittävät maksuista määrätään maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa Ruokaviraston maksullisista suoritteista (1248/2023). [Maa- ja metsätalousministeriön asetus... 1248/2023 - Säädökset alkuperäisinä - FINLEX®](#)

Valvonnasta eroaminen tai muutokset toiminnassa

Ilmoita valvonnasta eroamisesta kirjallisesti oman alueesi ELY-keskukselle. Jos sinulla on varastossa tuotteita, joita haluat markkinoida luomutuotteina, jää luomuvalvontaan varastojen osalta. Ilmoita myös, jos olet lopettanut valmistustoiminnan, jotta ELY-keskus ei toimeksi anna tarkastusta turhaan. Toimijaa voidaan laskuttaa, jos tarkastus on ennätetty toimeksi antaa tarkastajalle ja tarkastuskäynti on turha. Jos tilan toiminnassa tapahtuu muita muutoksia, ilmoita myös niistä ELY-keskukselle hyvissä ajoin. Lomake: [muutosilmoitus -fi.pdf \(ruokavirasto.fi\)](#)

3. Näytteenotto luomutiloilla

Ruokavirasto laatii valtakunnallisen suunnitelman näytteenottoa varten luomutuotannossa kiellettyjen aineiden ja tuotantomenettelyjen, kuten torjunta-aineiden, muuntogeenisten organismien ja lisäaineiden käytön valvomiseksi. Suunnitelmaan perustuvia näytteitä otetaan pääasiassa luomutarkastuksen yhteydessä, ja vain tarvittaessa erillisillä käynneillä. Näytteitä otetaan myös luomuviljan vastaanottopisteissä, joissa on automaattisia näytteenottolaitteistoja. Näytteitä ottavat Ruokaviraston valtuuttamat tarkastajat ja ELY-keskusten henkilökunta.

Näytteenottosuunnitelmaan perustavasta näytteenotosta ei peritä erillistä maksua. Muusta kuin näytteenottosuunnitelmaan perustavasta näytteenotosta, kuten toimijan pyynnöstä otetun tai epäilyyn perustavan näytteen analysoinnista peritään maksu (528 euroa/näyte).

4. Luomusertifikaatit löytyvät sähköisestä rekisteristä

Luomusertifikaatti luodaan komission ylläpitämässä Traces-järjestelmässä. ELY-keskus myöntää sertifiointin toimijalle. Luomusertifikaatti osoittaa valvontaan kuulumisen ja luomusertifikaatilla on ainakin seuraavat tiedot:

- Toimijan tai toimijaryhmän yleiset tiedot
- Toimijan tai toimijaryhmän luomutoiminta
- Tuoteluokat, joille toimija on saanut luomuhyväksynnät
- Viranomaisen vahvistus

Myönnetty luomusertifikaatti löytyy kuluvalle valvontavuodelle osalta [Traces-järjestelmän hakupalvelusta](#). Järjestelmä toimii parhaiten Chrome, Firefox tai Edge-selaimilla. Säilytä aiemmat sertifiointit mahdollista myöhempää tarkastelua varten.

5. ELY-keskusten ja Ruokaviraston luomuvalvonta-asiantuntijoiden yhteystietoja

Lisätietoja saa ELY-keskuksen ja Ruokaviraston luomuasiantuntijoilta. Kysymyksiä, ilmoituksia, hakemuksia ja muita asiakirjoja voi toimittaa ELY-keskuksiin myös sähköpostilla.

Lähetä ELY-keskuksen luomuvalvontaa koskevat kysymyksesi ensisijaisesti yhteissähköpostiosoitteeseen ja toissijaisesti suoraan luomuasiantuntijalle.

Muista lähettää hakemukset ja ilmoitukset aina kirjaamoon.

Kaikkien ELY-keskusten kirjaamon osoite on samaa muotoa eli esimerkiksi: kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi. Ruokaviraston kirjaamon osoite on kirjaamo@ruokavirasto.fi. ELY-keskusten sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi ja Ruokaviraston etunimi.sukunimi@ruokavirasto.fi. Ruokaviraston luomuvalvonnan sähköpostilaatikat: luomulisaysaineisto@ruokavirasto.fi ja luomuelintarvike@ruokavirasto.fi.

Ruokaviraston luomuasiantuntijoiden yhteystietoja:

yksikönjohtaja Tiina Lapveteläinen
jaostopäällikkö Beata Meinander
alkutuotanto: erityisasiantuntija Merja Manninen (eläintuotanto), erityisasiantuntija Sampsä Heinonen (kasvintuotanto)
rehut: ylitarkastaja Nora Mäntysaari
lisäysaineistot, ELMO: ylitarkastaja Leena Kankaanpää
elintarvikkeet: erityisasiantuntija Teija Linden, erityisasiantuntija Marika Määttä, erityisasiantuntija Tarja Vanninen (vient), erityisasiantuntija Liina-Lotta Nousiainen (vähittäiskauppa), tarkastaja Markus Ruttonen (vähittäiskauppa)
Luomuaurinko -merkki, lomakkeet: suunnittelija Saila Rake
tietojärjestelmät; LUOVA, TOUKO; luomuvalvonnan näytteenoton ELY-ohjaus: ylitarkastaja Virpi Aspelin-Nieminen
luomuvalvonnan alkutuotannon ELY-ohjaus: erityisasiantuntija Marja Pulkkinen
juristi Sofia Lakka

Päiväys
12.3.2024

Dnro
1599/04.02.20.10/2024

ELY-keskusten ja niiden luomuvalvonta-asiantuntijoiden yhteystietoja

ELY-keskus	Yhteissähköposti	Osoite	Yhteyshenkilö	Puhelin
Uusimaa	uudely.luomu@ely-keskus.fi	PL 36, 00521 Helsinki	Riikka Kettunen 1.1-31.7.2024 puhelinvaihte Tobias Bruce 1.8.2024 alkaen	0295 021 295 02950 21000 02950 21143
Varsinais-Suomi	luomu.varsinais-suomi@ely-keskus.fi	PL 236, 20101 Turku	Eila Strang Kitty Enberg	02950 22667 02950 22555
Satakunta		PL 266, 28101 Pori	Mirella Levomäki Teija Rinne	02950 22063 02950 22075
Häme	luomu.hame@ely-keskus.fi	PL 29, 15141 Lahti	Annemari Sillanpää Emilia Kavuncu	02950 25047 02950 25167
Pirkanmaa	ymparistosopimukset.pirkanmaa@ely-keskus.fi	PL 297, 33101 Tampere	Marika Arrajoki-Alanen Minna-Liisa Leppämäki	02950 36040 02950 36134
Kaakkois-Suomi	luomu.kaakkois-suomi@ely-keskus.fi	PL 1041, 45101 Kouvola	Jaana Saukko Nina Aapro	02950 29012 0295029319
Etelä-Savo	luomu.ymparistosopimus.etela-savo@ely-keskus.fi	PL 164, 50101 Mikkeli	Anne Manninen	02950 24262
Pohjois-Savo	luomu.pohjois-savo@ely-keskus.fi	PL 2000, 70101 Kuopio	Anni Markkanen Saara Markkanen	02950 16605 02950 26076
Pohjois-Karjala		PL 69, 80101 Joensuu	Merja Ignatius Taru Hjalmarsson	02950 26054 02950 26071
Keski-Suomi	luomu.keski-suomi@ely-keskus.fi	PL 250, 40101 Jyväskylä	Kari Alatalo Aki Yli-Mannila	02950 24148 02950 24281
Etelä-Pohjanmaa	luomu.e-p@ely-keskus.fi	PL 156, 60101 Seinäjoki	Tuomo Saarinen Essi Kiili Anu Köykkä	02950 27339 02950 27648 02950 27580
Pohjanmaa, Vaasa		PL 131, 65101 Vaasa	Tomas Råfså Jan Flemming	02950 28609 02950 28548
Pohjanmaa, Kokkola		PL 240, 67101 Kokkola	Lars Björkgård	02950 28540
Pohjois-Pohjanmaa	luomu.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi	PL 86, 90101 Oulu	Johanna Honkanen Anna-Leena Vierimaa	02950 38058 02950 38073
Kainuu	luomu.kainuu@ely-keskus.fi	PL 115, 87101 Kajaani	Katie Halonen	02950 23583
Lappi	valvonta.lappi@ely-keskus.fi	PL 8060, 96201 Rovaniemi	Juha Harri	0295 037 326

AJANKOHTAISTA LUOMUKASVINTUOTANNON VALVONNASTA

1. Muutoksia ja täydennyksiä luomukasvintuotannon ehtoihin

Päivitetty Ruokaviraston ohje sisältää huomattavan määrän muutoksia syyskuussa 2022 julkaistuun ohjeeseen. Ohjeen alussa on tiivistelmät muutoksista ohjeen luvuittain.

Ohjeen löydät Ruokaviraston internet-sivulta: Ruokavirasto > Teemat > Luomu > Luomutilat > Luomun lomakkeet ja ohjeet > [Kasvintuotannon ehdot](#)

2. Luomulisäysaineistorekisteri, kansallinen luettelo ja luvat käyttää tavanomaista lisäysaineistoa vuonna 2024

[Kasvien lisäysaineistorekisteriin](#) on koottu markkinoilla oleva siemenereät, taimet ja kasvullinen lisäysaineisto sekä luonnonmukaisesti että siirtymävaiheen tuotteena tuotetun lisäysaineiston osalta. Rekisterin tiedot perustuvat pakkaamoiden ja kauppiaiden omiin ilmoituksiin ja se on saatavissa internet-osoitteesta: Ruokavirasto > Teemat > Luomu > Luomutilat > Luomukasvit > Luomun tuotantopanokset > [Luomulisäysaineistorekisteri](#).

Jos luomusiementä tai muuta luomulisäysaineistoa ei ole saatavissa, tarvittavat voimassa olevan luvan tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön. Se voi olla kasvilajia koskeva lupa kaikille luomuviljelijöille (Ruokaviraston **yleinen lupa**) tai ELY-keskuksen myöntämä **eräkohtainen lupa** yhdelle luomuviljelijälle ja erälle.

Kansallinen luettelo 2024

[Kansallinen luettelo](#) merkitään lisäysaineisto, josta on katsottu olevan luonnonmukaista ja siirtymävaiheen lisäysaineistoa määrällisesti ja sopivina lajikkeina riittävästi saatavilla Suomen markkinoilla. Luettelo on merkityille lajeille, alalajeille, lajikkeille tai lajikkeiden ryhmille ei ELY-keskus voi antaa eräkohtaisia lupia käyttää tavanomaista lisäysaineistoa, paitsi kun se on perusteltua tutkimusta, pienimuotoisia kenttäkokeita, lajikkeiden suojelua tai tuoteinnovointia varten. ELY-keskuksen luvan voi saada myös uuden lisäysaineiston tuotantoon, esimerkiksi tilan oman siemenen tuotantoon TOS-järjestelmän piirissä oleville lajeille.

[Kansalliseen luettelo](#) 2024 (voimassa 1.2.2024 -31.1.2025) on merkitty seuraavat lajit:

- reuhurhe (josta otetaan puitavaa satoa)
- syysruis (pois lukien hybridilajikkeet, maataiset ja muut alkuperäiskasvit)
- syysrypsi
- syysvehnä
- puna-apila
- ruokonata
- timotei

Ruokaviraston yleinen lupa 2024

[Ruokaviraston yleinen lupa 2024](#) sisältää luettelon kasvilajeista ja lajikkeista, joista on lupa käyttää tavanomaista lisäysaineistoa. Ruokaviraston yleisen luvan piirissä 1.2.2024 olevia kasvilajeja ei poisteta yleisestä luvasta ajalla 1.2.2024 -31.1.2025, vaikka markkinoille kyseisenä aikana tullee eriä merkittäisiin luomulisäysaineistorekisteriin. Tästä syystä samoja lajeja voi tänä aikana olla sekä luomulisäysaineistorekisterissä että yleisen luvan piirissä.

Huomioi, että vanhan tavanomaisen siemenvaraston käyttömahdollisuus yleiseen lupaan perustuen edellyttää, että laji on yleisessä luvassa, joka on voimassa 1.2.2024.

Löydät voimassa olevan yleisen luvan ja koosteen aikaisempien lupien voimassaoloajoista internet-sivulta: Ruokavirasto > Teemat > Luomu > Luomutilat > Luomukasvit > Luomun tuotantopanokset > [Yleinen lupa käyttää tavanomaista lisäysaineistoa](#).

Ilmoita yleisellä luvalla käytetystä tavanomaisesta lisäysaineistosta

Luomuviljelijöiden on yleistä lupaa käyttäessään pidettävä kirjaa käytetyn lisäysaineiston määristä ja ilmoitettava niistä luomuvalvonnalle. Tee sähköinen ilmoitus kalenterivuoden 2023 aikana yleisellä luvalla käyttämästäsi lisäysaineistosta **31.5.2024 mennessä**. Linkki sähköiseen kyselyyn on Ruokaviraston internetsivulla Ruokavirasto > Teemat > Luomu > Luomutilat > Luomukasvit > Luomun tuotantopanokset > [Yleinen lupa käyttää tavanomaista lisäysaineistoa](#).

Tavanomainen kantasiemen on yleisessä luvassa

Sertifioitua siementuotantoa varten on tavanomaisesti tuotetulle kantasiemenelle voimassa yleinen lupa kasvukaudelle 2024. Yleinen lupa koskee lajien esiperussiementä, perussiementä sekä niitä sertifioitua siemenen sukupolvia, joista voidaan tuottaa sertifioitua siementä. Lajit ja lajiryhmät, joita lupa koskee, on lueteltu Ruokaviraston yleisen luvan liitteessä.

ELY-keskusten eräkohtainen lupa

Luvan myöntämisen edellytyksistä, hakuohjeista ja -lomakkeista on kerrottu hakemuslomakkeen täyttöohjeissa: Ruokavirasto > Teemat > Luomu > Luomutilat > [Luomun lomakkeet ja ohjeet](#) > [Luomuvalvontalomake 9c, lupa tavanomaisesti tuotetun lisäysaineiston käyttöön](#).

Huomioi, että eräkohtaisia lisäysaineistolupia voi hakea myös sähköisessä Touko-asiointipalvelussa. Asiointipalvelua voivat käyttää luomuvalvontaan kuuluvat henkilöasiakkaat, jolla on maatilatunnus sekä maatilayritykset, jolla on Y-tunnus. Kirjaudu Touko-asiointipalveluun osoitteessa <https://touko.ruokavirasto.fi> Lisätietoja: Ruokavirasto > Teemat > Luomu > Luomutilat > Luomukasvit > Luomun tuotantopanokset
<https://www.ruokavirasto.fi/teemat/luomu/luomumaatilat/luomukasvit/Luomun-tuotantopanokset/>

Muista tärkeät päivämäärät:

- **15. huhtikuuta:** Toimitusvaikeus tarkoittaa tilannetta, missä yksikään myyjä ei pysty toimittamaan luomulisäysaineistoa ennen kylvöä tai istutusta, vaikka luomuviljelijä on tilannut lisäysaineiston hyvissä ajoin. Ruokavirasto katsoo, että kevätkylvöisten kasvien osalta kohtuullinen takaraja toimitukselle on 15.4.2024. Tämän jälkeen lupahakemusta voi perustella toimitusvaikeudella, eikä hakemuksen lähettämistä ELY-keskukseen enää ole syytä viivyttää.
- **1. toukokuuta.** Poikkeuslupaa on normaalisti haettava viimeistään 1. toukokuuta, mutta kylvö on sallittu vasta kun lupa on myönnetty.

3. Luettelot luomutuotantoon soveltuvista tuotantopanoksista internetissä

Ruokaviraston internet-sivuilla pidetään yllä luetteloita luomutuotantoon soveltuvista tuotantopanoksista:

Ruokavirasto > Teemat > Luomu > Luomutilat > Luomukasvit > Luomun tuotantopanokset > [Luomulannoitteet](#)

Ruokavirasto > Teemat > Luomu > Luomutilat > Luomukasvit > Luomun tuotantopanokset > [Kasvinsuojelu](#)

4. Malliasia-asiakirjoja ja lomakkeita

Kasvintuotantoon liittyviä malliasiakirjoja, esimerkiksi luomusuunnitelma ja muita lomakkeita löydät Ruokaviraston internet-sivulla [Luomun lomakkeet ja ohjeet](#).

AJANKOHTAISTA LUOMUELÄINTUOTANNON VALVONNASTA

1. EU:n uusi luomuasetus, tutustu tuotantoehtoihin

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/848 soveltaminen alkoi 1.1.2022. Uusi luomuasetus toi muutoksia luomukotieläintuotantoon, erityisesti siipikarjasektorille. Joillekin muutoksille sika- ja siipikarjatuotannossa asetus antaa siirtymäaikoja, ja ne löytyvät uusista luomueläintuotannon tuotantoehdoista:

<https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/oppaat/luomuelain/elaintuotannon-ehdot/>.

Luomumehiläishoidon tuotantoehdot löytyvät:

<https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/oppaat/luomumehilaiset/mehiläishoidon-ehdot/>. Lue tuotantoehdot ja tarvittaessa ota yhteyks ELY-keskuksen luomuasiantuntijaan!

2. Lintuinfluenssa ja siipikarjan ulkoilu

Lintuinfluenssaviruksen leviämisen estämiseksi siipikarja on suojattava kontakteilta luonnonvaraisiin lintuihin 8.2.2024 – 31.5.2024 välisenä aikana. Lisää lintuinfluenssasta:

<https://www.ruokavirasto.fi/elaimet/elainten-terveys-ja-elaintaudit/elaintaudit/siipikarja/lintuinfluenssa/>

3. Eläinten myynti ja osto

Luomueläimiä myytäessä tai ostettaessa varmistu, että eläintä seuraa aina voimassa oleva luomusertifikaatti ja saateasiakirja/vaatimuksenmukaisuusvakuutus. Luomusertifikaatti kertoo toimijan kuulumisesta luomuvalvontaan ja saateasiakirjalla/vaatimuksenmukaisuusvakuutuksella toimija todistaa eläimen tai tuote-erän luomukelpoisuuden. Myytäessä eläin on joko luomu tai tavanomainen, ei koskaan siirtymävaiheessa. Poikineita naaraspuolisia tavanomaisia eläimiä voi jalostukseen hankkia ainoastaan, mikäli eläimet kuuluvat alkuperäisrotuihin (tuotantoehdot kappale 5.3.1 Alkuperäisrotujen eläimet).

4. Luomueläinten ruokintaan uusia vaihtoehtoja

Luomueläinten ruokinnan tulee aina perustua 100 % luomurehuihin ja sallittuihin tavanomaisiin rehu- ja lisäaineisiin.

Asetuksen (EU) 2021/1165 muutos sallii jatkossa tavanomaisten propyleeniglykolin, leväöljyn ja kalsiumkloridin käytön rehuaineena. Uusia sallittuja hivenaineita ovat rautakelaatti ja -dekstraani, kuparikelaatti, mangaanikelaatit, sinkkikelaatti ja seleenihiiva.

Käyttötarkoitukset ja -kohteet on määritelty tarkasti. Kalsiumkloridia, propyleeniglykolia ja rautadekstraania voidaan käyttää vain erityisravinnoksi.

- **Kalsiumkloridia** voidaan käyttää poikimahalvauksen ja veren alentuneen kalsiumpitoisuuden aiheuttaman riskin vähentämiseen lypsylehmillä.
- **Propyleeniglykolia** voidaan antaa ketoosivaaran vähentämiseen lypsylehmille, uuhille ja kutuille.
- **Rautadekstraania** voidaan antaa porsaille syntymän jälkeen riittämättömien rautavarastojen täydentämiseen.

Uusien rehu- ja hivenaineiden käyttömahdollisuus muuttaa tammikuussa 2019 annettua Ruokaviraston linjausta. Kalsiumpropionaattia ja rauta(II)fumaraattia ei ole enää mahdollista käyttää luomueläimille. Käytöstä poistui toimintamalli, jossa eläinlääkäri laati tilalle listan poikimahalvauksen, laidunhalvauksen ja ketoosin hoitoon tarkoitetuista valmisteista ja lista liitettiin osaksi tilan eläintenhoitosuunnitelmaa.

Luonnonmukaisessa tuotannossa käytettävien täydennysrehujen tulee muiden rehujen tavoin olla luomuasetuksen mukaisia. Lähtökohtaisesti tämä tarkoittaa sitä, että rehuaineiden tulee olla

luonnonmukaisesti tuotettuja. Jos näin ei ole, tulee rehuaineiden löytyä luomun täytäntöönpanoasetuksen liitteestä 3. Luomukotieläinten ruokinta perustuu EU-lainsäädäntöön, eikä siitä ole mahdollista kansallisesti poiketa. Esimerkiksi täydennysrehujen kantaja-aineiden tulee olla luonnonmukaisesti tuotettuja tai löytyä luomun täytäntöönpanoasetuksen liitteestä 3.

Valvonnassa lähdetään siitä ajatuksesta, että viljelijän on voitava luottaa ostamansa täydennysrehun merkintöihin. Täydennysrehujen merkintöjä tarkastetaan erityisesti luomurehuja valmistaviin yrityksiin kohdistuvilla tarkastuskäynneillä. Tavanomaisten rehujen käyttö tilalla on sallittua vain poikkeusluvalla ja hätätilanteessa.

5. Tuoteselosteet talteen tarkastusta varten

Kaikkien ostorehujen (esim. kivennäiset, vitamiinit, täydennysrehut), säilöntäaineiden ja tuotantotilojen puhdistus- ja desinfiointiaineiden tuoteselosteet tulee ottaa talteen tarkastusta varten. Mikäli tuoteselostetta ei voi irrottaa pakkauksesta, ota tuoteselosteesta kuva.

Muista myös:

- Varmista, että käytössäsi on viimeisin versio Eläintuotannon ehtoista!
- Vastikkeetta hankittu luomurehu (tavallisimmin säilörehu, heinä tai vilja) on ostorehua eli myös siltä edellytetään asiakirjoja.
- Mikäli käytössäsi on tavanomaista valkuisrehua (käyttö luvalla sallittua vain alle 35 kiloille porsaille ja nuorelle siipikarjalle), SV1- tai SV2-rehua, valmistaudu esittämään tarkastajalle laskelma rehujen käyttöprosentista samoin kuin laskelma, josta käy ilmi väkirehu-karkearehu-suhte eläinryhmittäin. Valmiit laskelmat nopeuttavat tarkastusta ja alentavat siten tarkastuksen hintaa.
- **Tavanomainen melassin käyttö mahdollista, jos:**
 - ei saatavilla luonnonmukaisesti tuotettuna
 - tuotettu/valmistettu ilman kemiallisia liuottimia
 - enintään 1 % rehuannoksestaTavanomaista melassia voidaan käyttää edellä mainituin ehdoin ruokinnassa (ei rajoitu teollisten rehujen valmistukseen). Säilörehun säilönnässä tavanomaista melassia ei voi käyttää.
- **Mikäli tarvitset eläintuotannon lupaa/lupia (lomake 9b), toimita hakemus perusteluineen ja tarvittavine liitteineen huolellisesti täytettynä ajoissa ELY-keskuksen tai Ruokaviraston kirjaamoon.** Valmistaudu esittämään luvat tarkastajalle.
- Nautojen ulkoilu laidunkaudella: Laidunkaudella tulee kaikkien nautojen päästä päivittäin laitumelle.

Poikkeus laidunnusvaatimukseen:

1. Yli vuodenikäisten sonnien osalta laiduntamisvaatimuksesta voidaan poiketa niin, että niiden tulee päästä päivittäin vähintään ulkotarhaan tai -jaloittelualueelle. Jos yli vuodenikäiset sonnit ovat laidunkauden ulkotarhassa tai -jaloittelualueella ja jäävät laidunkauden jälkeen tilalle, tulee niiden päästä päivittäin ulkoilemaan talvikaudella.
2. Sairas eläin voi kesäaikana olla tilapäisesti sisätiloissa, josta se joko palaa laumaan tai menee teuraaksi.

Tuotantoehdoissa: Mikäli eläimet ovat laidunkaudella tuotantoehtojen vastaisesti sisätiloissa tai tarhoissa/ulkojaloittelualueilla (lukuun ottamatta: sairaat eläimet ja yli yksivuotiaat sonnit, myös mahdolliset tilapäiset poikkeukset johtuen sääolosuhteista ja maaperän kunnosta), on asiasta mahdollisimman pian tehtävä ilmoitus perusteluineen ELY-keskukseen.

Ohjeistusta voidaan hyödyntää esimerkiksi teuraskuljetuksen viivästyessä toimijasta riippumattomasta syystä tai toimijan äkillisestä sairastapauksesta johtuen. Laidunnuksen toteutus, ml. laidunkaudella mahdollisesti tapahtuvien poikimisten ja vieroitusten toteutus tulee kuvata yksityiskohtaisesti luomueläinsuunnitelmassa.